

Wanneer de Raad voor de Journalistiek
naames bronnen
valtechniek embargo
inzage vooraf misbruik
misbruik van positie op
izier/zwijgen eigen identiteit s
van nieuw verborgen cameratec
verschorrecht feitenweergav
discriminerende berichtgeving
berichtgeving misleidende be
onjuiste berichtgeving tendentieuze
berichtgeving privacy algemeen ande
veldmateriaal bekende persoonlijkhe
zuigen portretten slachtoffers slacht
staanden televisie verdachten veroorde
neming persoonlijke gegevens rectificatie
rd ingezonden brieven rectific
woord collegiale conflicten collega's
redacties medewerkers redactie
ing verhouding redactie redacteu
inzage vooraf
tie misu
zwij
van
rgen
erate

Jaarverslag

2023

Raad voor de Journalistiek

Jaarverslag 2023

Raad voor de Journalistiek

Stichting Raad voor de Journalistiek

De Raad voor de Journalistiek is een onafhankelijke instantie, waar men terecht kan met klachten over journalistieke activiteiten. De Raad is een orgaan van zelfregulering voor de media.

De Raad heeft een voorzitter die journalist is en ten minste drie plaatsvervangend voorzitters die jurist zijn. Verder bestaat de Raad voor de ene helft uit journalisten en voor de andere helft uit deskundigen – die op enigerlei wijze betrokken zijn (geweest) bij de journalistiek, zoals docenten van journalistieke opleidingen of leidinggevenden van mediabedrijven – en burgerleden.

Een afspiegeling van die samenstelling is terug te vinden in de Raadkamers van vijf personen, waarin de Raad tijdens de zittingen klachten behandelt. Zo een Raadkamer staat onder leiding van een jurist-voorzitter en bestaat verder uit twee journalisten, een deskundige en een publiek lid. Zij worden bijgestaan door een onafhankelijke secretaris.

De Raad voor de Journalistiek is ingesteld door de Stichting Raad voor de Journalistiek. De organisaties die deelnemen in de Stichting, de participanten, dragen financieel bij aan de instandhouding van de Raad en daarmee aan het mogelijk maken van zijn werk.

In de Stichting participeren NDP Nieuwsmedia, de Nederlandse Vereniging van Journalisten, Magazine Media Associatie, Media voor Educatie, Vak & Wetenschap, de Stichting Nederlandse Publieke Omroep, het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteurs, de Stichting Regionale Publieke Omroep, de NNP-organisatie van lokale nieuwsmedia, RTL Nederland, Talpa TV en de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen.

Daarnaast heeft de Stichting in 2023 een financiële bijdrage van het Lira Fonds ontvangen.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
<i>door mw. G.D. Roethof</i>	
<i>voorzitter Stichting Raad voor de Journalistiek</i>	
Voorwoord	5
<i>door F. van Exter</i>	
<i>voorzitter Raad voor de Journalistiek</i>	
1. Conclusies van de Raad	7
1.1 Journalistieke werkwijze	8
1.2 Privacy	13
1.3 Feitenweergave	14
1.4 Aard van de publicatie	17
1.5 Rectificatie en weerwoord	18
1.6 Procedure	19
2. Conclusies van voorzitter en secretaris	23
3. Conclusies per medium	27
4. Klachten in getallen	30
5. De Raad van binnen en naar buiten	33
5.1 Leidraad	33
5.2 Publicatie conclusies	33
5.3 Bijeenkomsten	34
5.4 Publicaties en optreden in de media	34
5.5 Europees onderzoek	35
Samenstelling Raad	36
Raad voor de Journalistiek	36
Samenstelling Bestuur	37
Stichting Raad voor de Journalistiek	37
Adressen	38
Uitgave 38	

Voorwoord

door mw. **G.D. Roethof**, voorzitter Stichting Raad voor de Journalistiek

Het bestuur van de Stichting Raad voor de Journalistiek kwam in 2023 drie keer bijeen. In het voorjaar sprak het bestuur met de voorzitter en de secretaris over de kritiek op de Raad uit het journalistieke veld. Aanleiding was een artikel in NRC over de druk die er op BNNVARA zou worden uitgeoefend om zich weer aan te sluiten bij de Raad.

De auteurs (onder wie de voorzitter van de Vereniging voor Onderzoeksjournalisten, VVOJ) zagen een verband tussen de positie van Ongehoord Nederland in het omroepbestel en de vrijheid van Zembla/BNNVARA om zich te onttrekken aan de Raad voor de Journalistiek. Frits van Exter stuurde een constructieve reactie naar NRC en kondigde meteen een aantal verbetervoorstellen aan waar de Raad al langer aan werkte en die in 2023 ook in het bestuur zijn besproken.

Kritiek op de Raad is van alle tijden, al was het maar omdat partijen niet altijd blij zijn met de conclusie van de beoordeling van een klacht. Met name in de kring van hoofdredacteurs klinkt zorg over de 'juridisering' van de Raad, het ontbreken van het ontbreken van de mogelijkheid tot beroep en het feit dat klachten bij de Raad de aangesproken media veel tijd kosten.

De Raad heeft op basis van de bezwaren een set van verbeterplannen opgesteld, besproken en aangenomen. Het bestuur heeft deze voorstellen in de decembervergadering ongewijzigd overgenomen.

Een ander belangrijk onderwerp in 2023 was de internationalisering van de Raad. In het voorjaar bespraken we de ervaringen van onze secretaris in de AIPCE (een netwerk van onafhankelijke pers- en mediaraden in Europa), waar de impasse over de oorlog tussen Rusland en Oekraïne voortduurde. Door het conflict is het niet langer mogelijk de journalistieke delegaties uit beide landen aan tafel te houden en er is onenigheid over de status van de Russische delegatie. Het bestuur heeft kennisgenomen van de opstelling van onze secretaris en volgt de ontwikkelingen met belangstelling.

Het bestuur is in het voorjaar ook door de secretaris geïnformeerd over de subsidie die is aangevraagd bij de Europese Unie als onderdeel van een consortium van Europese journalistieke raden. De tegenprestatie voor deze subsidie is een onderzoek naar de sterktes en zwaktes van de Europese mediaraden, dat zal worden uitgevoerd door Daphne Koene, onze secretaris. Medio 2023, toen de toekenning van de subsidie een feit was, heeft het bestuur ingestemd met de uitbreiding van de formatie op kantoor. In het najaar is een parttime adjunct-secretaris aangetreden.

Binnen het bestuur van de Stichting waren er in 2023 een paar wijzigingen. Marc Visch begon als secretaris in het dagelijks bestuur, dat verder bestaat uit de voorzitter en de penningmeester. Gert-Jaap Hoekman moest zijn bestuurslidmaatschap van het genootschap prijsgeven vanwege zijn overstap van NU.nl naar de NOS. Hij blijft evenwel aan in ons bestuur namens het genootschap, waarvan hij als hoofdredacteur van NOS Sport nog steeds deel uitmaakt.

Het bestuur heeft in de vergaderingen ook gesproken over de huisvesting en de financiën van de Raad, zonder dat dit tot grote wijzigingen heeft geleid.

Voorwoord

door **F. van Exter**, voorzitter Raad voor de Journalistiek

In 2023 is Artificiële Intelligentie (AI) verreweg het meest favoriete onderwerp op journalistieke samenscholingen in binnen- en buitenland. Het gaat niet alleen over de vraag wat mogelijk is, maar ook wat wenselijk is.

Ook de Raad voor de Journalistiek krijgt de vraag of er nieuwe 'regels' nodig zijn voor gebruik van AI. Maar de Raad legt geen regels op. Hij beoordeelt klachten op basis van een Leidraad waarin de belangrijkste, algemene principes van journalistieke zorgvuldigheid zijn verwoord. Het is allereerst aan redacties om hun eigen AI-regels te maken. Een aantal heeft dat inmiddels ook gedaan. De belangrijkste uitgangspunten zijn: de mens is en blijft verantwoordelijk en het publiek moet weten waar het aan toe is.

De Raad gaat in zijn werk altijd uit van de eindverantwoordelijkheid van de hoofdredacteur. Het maakt niet uit of hij zelf, een stagiaire of ChatGPT het gewraakte artikel heeft geschreven. En wie verantwoordelijkheid draagt, moet ook bereid zijn verantwoording af te leggen aan het publiek en eventueel ook aan de Raad. Het gebruik van AI is daarmee onderworpen aan dezelfde principes als enig andere journalistieke gedraging. Uiteraard moet in de praktijk blijken wat zij waard zijn. De Leidraad kan aangepast worden mocht dat nodig blijken.

Aan het einde van het jaar heeft het bestuur ingestemd met een aantal verbetervoorstellen van de Raad. De belangrijkste is dat de Raad met ingang van 1 januari 2024 geen klachten in behandeling neemt van partijen die omtrent dezelfde publicatie juridische procedures in gang (willen) zetten of dat niet uitsluiten. Kort samengevat: wie kiest voor de Raad, kiest niet voor de rechter.

Klagers, die daarmee instemmen, moeten er wel op kunnen rekenen dat redacties ruimhartig gehoor geven aan een verzoek van de Raad om een conclusie geheel of in samenvatting te publiceren. Dit staat nu expliciet vermeld in de Leidraad, waardoor klagers een grond kunnen hebben een nieuwe klacht in te dienen, mochten redacties in hun ogen in gebreke blijven.

De Raad heeft de mogelijkheden tot herziening van een conclusie verruimd. Partijen kunnen nu ook om een nieuwe beoordeling vragen als zij aannemelijk kunnen maken dat de Raad in strijd met de geldende procedures heeft gehandeld, zonder toereikende motivering is afgeweken van vergelijkbare, relevante conclusies of dat sprake is van een principieel belang waarover de Raad zich niet eerder heeft uitgelaten.

De Raad heeft ook aangekondigd dat hij tijdens de zittingen ernaar streeft dat partijen zoveel mogelijk zelf het woord voeren. Van juridische adviseurs wordt verwacht dat zij zich in beginsel meer op de achtergrond houden. Ook de toegestane omvang van klaagschriften wordt beperkt om te voorkomen dat zij nodeloos uitdijen.

Tenslotte heeft de Raad het label 'deels ongegrond' toegevoegd zodat er beter recht gedaan kan worden aan de beoordeling van verschillende klachtonderdelen.

De veranderingen zijn mede een reactie op de kritiek van omroepvereniging BNNVARA, die in december 2020 de samenwerking met de Raad opschortte uit ongenoegen over de uitkomst van een klacht tegen het programma Zembla.

Zij zijn het resultaat van gesprekken in eigen kring, met het Genootschap van Hoofdredacteurs, de Vereniging van Onderzoeksjournalisten en verschillende andere collega's. Daarbij is ook gekeken naar de praktijk bij enkele zusterorganisaties in het buitenland.

Na bekendmaking van de maatregelen, kondigde BNNVARA in december aan weer mee te werken aan de procedures bij de Raad. De omroepvereniging maakte daarbij nog een voorbehoud voor de redactie van Zembla.

Eerder heeft de Raad een aantal kleinere veranderingen in de werkwijze doorgevoerd. Zo spreekt de Raad sinds 1 januari 2023 in de labels niet meer van 'zorgvuldig' of 'onzorgvuldig', maar weer van 'gegrond' of 'ongeground'. Daarmee wil de Raad duidelijker maken dat hij een oordeel uitspreekt over de klacht en niet zozeer over de journalist.

In het verslagjaar nam de Raad afscheid van twee vice-voorzitters: Janneke Bockwinkel en Anna van Montfrans. We zijn blij met hun opvolgers: Monetta Ulrici en Samir Djebali, beide senior rechter in Amsterdam.

Froukje Sijtsma verliet de Raad wegens het aanvaarden van een betrekking buiten de journalistiek. Aan de tweede zittingstermijn van Hugo Schneider, voormalig hoofdredacteur van de regionale dagbladen van Mediahuis, kwam ook een einde. Hij is opgevolgd door Wendelmoet Boersema, inmiddels hoofdredacteur van Trouw. Zij zit namens het Genootschap van Hoofdredacteurs in de Raad.

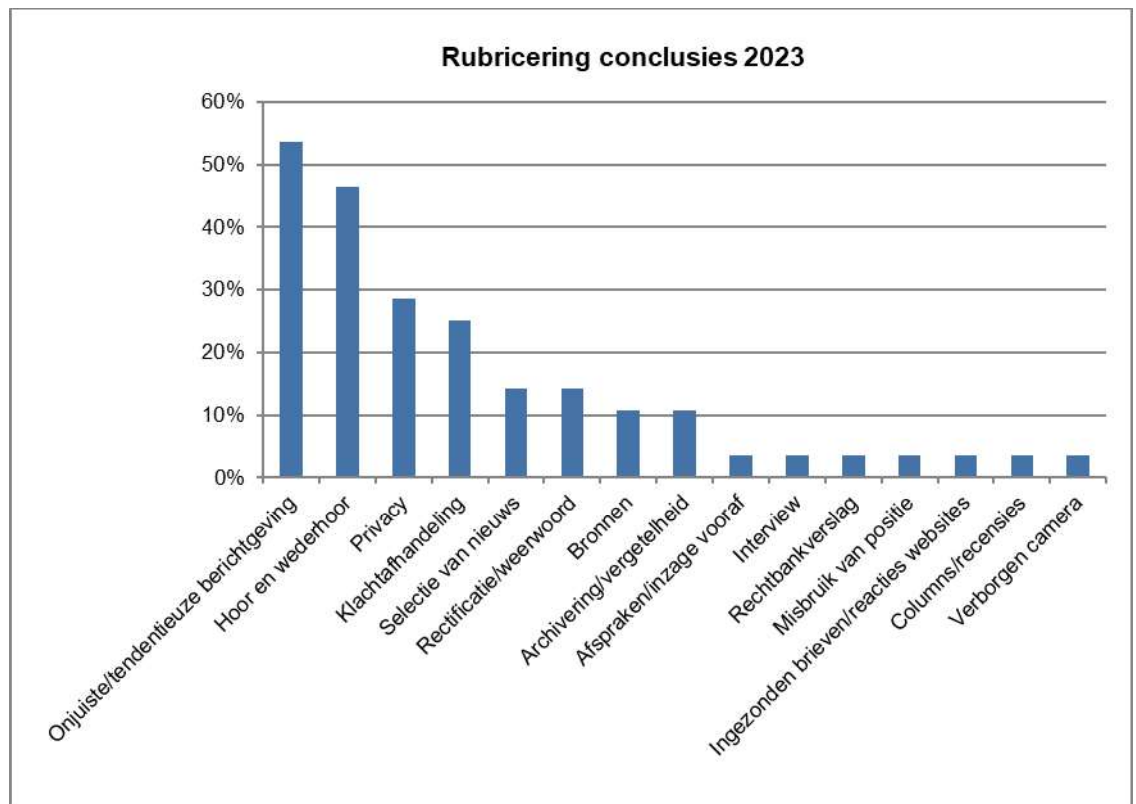
Eleonore Hoefnagel is in het najaar aangesteld als adjunct-secretaris.

1. Conclusies van de Raad

In het verslagjaar heeft de Raad voor de Journalistiek 34 conclusies gepubliceerd waarvan 26 een (deels) inhoudelijk oordeel bevatten. Daarbij werden media minder vaak dan in het voorgaande jaar geheel of gedeeltelijk in het ongelijk gesteld: van 17 van 29 conclusies (59%) in 2022 naar 12 van 26 (46%) in 2023.

In ruim 50% van de zaken die inhoudelijk werden beoordeeld, werd geklaagd over onjuiste en/of tendentieuze berichtgeving. Verder had 46% betrekking op het niet (goed) toepassen van hoor en wederhoor en 29% op privacy. Daarnaast betrof een kwart van deze zaken (mede) de klachtafhandeling door het betrokken medium.

Hieronder volgt een rubricering van de conclusies. De meest voorkomende klachten zijn weergegeven in de volgende grafiek:

Klachten die in meer dan één rubriek ondergebracht kunnen worden, zijn hieronder slechts vermeld bij de meest kenmerkende rubriek, tenzij anders is aangegeven. De samenvattingen geven alleen de hoofdpunten van de conclusies weer.

De volledige tekst van alle conclusies van de Raad staat op de website van de Raad: www.rvdj.nl. Met behulp van het bij de conclusie vermelde jaartal en volgnummer (bijvoorbeeld: 2023/1) kan de volledige conclusie worden opgezocht.

1.1 Journalistieke werkwijze

1.1.1 AFSPRAKEN

Journalisten die een artikel vooraf ter inzage geven aan degene over wie het artikel gaat – om feitelijke onjuistheden te corrigeren en om onduidelijkheden weg te nemen – zijn vrij te bepalen hoe zij op- en aanmerkingen in het artikel verwerken. (punt B.4 van de Leidraad van de Raad)

Shureluck B.V. / B. van de Laak (AssurantieMagazine)

B. van de Laak en AssurantieMagazine (hierna gezamenlijk: AM) hebben in het artikel “*Drie jaar schorsing: Kifid klaar met onprofessionele woekerclub Shureluck*” aandacht besteed aan de voorgenomen schorsing van Shureluck B.V. (klaagster) door het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening. Klaagster maakt bezwaar tegen de hyperlink naar het artikel, omdat daarin geen aandacht is besteed aan haar standpunt. Het is echter journalistiek toelaatbaar en gebruikelijk dat een hyperlink louter de kop van het artikel bevat. Verder was AM niet verplicht om klaagster voorafgaand aan de publicatie het volledige artikel voor te leggen. Tot slot hoefde AM niet met publicatie te wachten op de ontvangst van het bezwaarschrift van klaagster in haar procedure bij het Kifid. De klacht is daarom ongegrond.

Conclusie: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, inzage vooraf, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/23

1.1.2 BRONNEN

M.C.H. Boon / AD en Pointer (KRO-NCRV)

Het AD en Pointer (KRO-NCRV) hebben in het artikel met de titel “*Factcheck: asielzoekers leven in luxe op cruiseschepen*” respectievelijk “*Nee, asielzoekers leiden geen luxe leven op cruiseschepen*” onderzoek gedaan naar een Twitterbericht van M.C.H. Boon (klager). Het is aannemelijk dat het AD en Pointer gedegen onderzoek hebben verricht en diverse, onafhankelijke, bronnen hebben geraadpleegd. Verder is (de strekking van) het Twitterbericht op een journalistiek passende wijze weergegeven. Het toepassen van wederhoor was niet nodig, omdat van een diskwalificatie of een beschuldiging aan het adres van klager geen sprake is. Ten slotte behoefde Pointer niet expliciet te vermelden dat de conclusie was herschreven, aangezien de strekking ervan hetzelfde is gebleven en van een rectificatie geen sprake is. De klacht is daarom ongegrond.

Conclusie: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/25

1.1.3 HOOR EN WEDERHOOR

Journalisten passen wederhoor toe bij personen die door een publicatie worden gediskwalificeerd, ook wanneer die personen hierin slechts zijdelings een rol spelen. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

drs. G.P. van der Vorst en mw. drs. B.B. Yazar-Walvis / De Limburger

De Limburger heeft in de artikelen “*Conclusie onderzoek: Salomon Walvis heeft liquidatie door verzet aan zichzelf te wijten*” en “*Horst aan de Maas trekt rehabilitatie Salomon Walvis niet in*” onder meer bericht over de uitkomsten van een nieuw onderzoek naar de liquidatie van Salomon Walvis door personen die in de Tweede Wereldoorlog behoorden tot het verzet. De Limburger heeft klagers, de heer drs. G.P. van der Vorst, wiens eerdere onderzoek voor de gemeente Horst aan de Maas aanleiding was om Salomon Walvis te rehabiliteren, en mevrouw drs. B.B. Yazar-Walvis, een nabestaande van Salomon Walvis, ten onrechte geen deugdelijke mogelijkheid van wederhoor geboden. De klacht is op dat punt gegrond. Voor het overige is de klacht tegen deze artikelen en tegen de column “Ergens verstand van hebben, kan dat nog?” ongegrond. De klacht tegen een eerder artikel is niet inhoudelijk behandeld, omdat deze niet tijdig is ingediend. Verder is de Raad onbevoegd te oordelen over hergebruik van een foto. De Raad doet de aanbeveling aan De Limburger om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren.

Conclusie: deels gegrond c.q. niet inhoudelijk behandeld c.q. onbevoegd

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Aard van de publicatie: columns
- Procedure: bevoegdheid, termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/7, op www.limburger.nl d.d. 1 maart 2023 en in De Limburger d.d. 2 maart 2023

Er zijn grenzen aan de inspanningen die een journalist zich moet getroosten om bij een voorgenomen publicatie in contact te komen met een beschuldigde aan wie de gelegenheid tot wederhoor moet worden geboden. Als een beschuldigde niet reageert op herhaalde en reële pogingen tot contact, komt er een moment dat die grens is bereikt. Daar komt bij dat sprake kan zijn van een zodanige actuele gebeurtenis, dat de voorgenomen publicatie niet te lang kan worden uitgesteld. Dit neemt niet weg dat naarmate de geuite beschuldigingen in de voorgenomen publicatie in ernst of belastering toenemen, van een journalist kan worden gevraagd zich meer in te spannen om de beschuldigde te bereiken. Dat geldt helemaal als de noodzaak van onmiddellijke publicatie minder lijkt te tellen.

Stichting de Nieuwe Rentmeester / Norger Courant

De Norger Courant heeft in het artikel “*Zelfs voorstellen nieuwe directeur mislukt bij De Nieuwe Rentmeester*” bericht over kritiek op de werkwijze van Stichting de Nieuwe Rentmeester (klaagster). Klaagster wordt daardoor duidelijk gediskwalificeerd. Niet aannemelijk is geworden dat de Norger Courant voldoende serieuze pogingen heeft ondernomen om klagster te bereiken voor wederhoor. Voor zover klagster daadwerkelijk niet bereikbaar was, had de Norger Courant dat kunnen vermelden, maar dat is niet gebeurd. Voor zover de klacht betrekking heeft op het toepassen van wederhoor is deze derhalve gegrond. De Norger Courant heeft wel inhoudelijk adequaat op de klacht gereageerd, zodat de klacht gericht tegen de klachtafhandeling ongegrond is. Ten slotte is de Raad onbevoegd te oordelen over het gebruik van een foto. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan de Norger Courant deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels gegrond c.q. onbevoegd

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- Procedure: bevoegdheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/9

Wie beschuldigd wordt, krijgt voldoende gelegenheid om, bij voorkeur in dezelfde publicatie, te reageren op de aantijgingen. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad) Dit brengt mee dat de Raad in voorkomende gevallen ook beoordeelt of het wederhoor adequaat is verwerkt.

drs. G.P. van der Vorst en mw. drs. B.B. Yazar-Walvis / L1

L1 heeft in de artikelen “Onderzoek: ‘Goede redenen liquidatie onderduiker Walvis’” en “Horst gaat liquidatie in oorlog niet opnieuw onderzoeken” en in een radio-uitzending van L1 Cultuurcafé met de titel “De liquidatie van de joodse onderduiker Salomon Walvis in Horst” bericht over de uitkomsten van een nieuw onderzoek naar de liquidatie van Salomon Walvis. L1 heeft klagers, de heer drs. G.P. van der Vorst, wiens eerdere onderzoek voor de gemeente Horst aan de Maas aanleiding was om Salomon Walvis te rehabiliteren en waarop in de publicaties kritiek wordt geuit, en mevrouw drs. B.B. Yazar-Walvis, een nabestaande van Salomon Walvis, ten onrechte geen deugdelijke mogelijkheid van wederhoor gegeven. Verder heeft L1 onvoldoende afstand in acht genomen tot het nieuwe rapport, dat zij zelf heeft gepubliceerd op internet, en eenzijdig over de kwestie bericht. Tot slot had L1 de alsnog door klagers ingezonden reactie royaler moeten publiceren. De klacht is in zoverre gegrond. De Raad is onbevoegd te oordelen over het gebruik van een foto en klagers hebben geen rechtstreeks belang voor zover zij hebben geklaagd over (het niet rectificeren van) een onjuistheid in een van de artikelen. De Raad doet de aanbeveling aan L1 om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren.

Conclusie: gegrond c.q. onbevoegd c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- Rectificatie/weerwoord: weerwoord
- Procedure: bevoegdheid, rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/11 en op www.1limburg.nl d.d. 31 maart 2023

Als een betrokkene geen adequaat gebruik maakt van de hem geboden gelegenheid tot wederhoor, kan dat de journalist niet worden tegengeworpen.

A.M.P. Hoek, B.A. Hoek en J.S. Hoek / De Twentsche Courant Tubantia

De Twentsche Courant Tubantia (hierna: Tubantia) heeft in een aantal artikelen aandacht besteed aan de dementerende moeder van klagsters en haar nieuwe partner. Het was beter geweest indien de nadruk meer op de civielrechtelijke procedures had gelegen en ook de lezing van klagsters in de artikelen was verwerkt. Dat dit niet is gebeurd, is echter geen zodanige ommissie, dat daarmee journalistiek onzorgvuldig is gehandeld. Daarbij is van belang dat klagsters voldoende in de gelegenheid zijn gesteld om hun kant van het verhaal te belichten. Dat zij van die mogelijkheid geen gebruik hebben gemaakt, kan Tubantia niet worden tegengeworpen. Verder is afdoende onderscheid gemaakt tussen feiten, beweringen en meningen. Daarbij is voldoende duidelijk wanneer de berichtgeving het persoonlijke verhaal van de partner van klagsters moeder behelst. Verder was het niet ontoelaatbaar om de persoonsgegevens van klagsters te vermelden. De klacht is daarom ongegrond.

Conclusie: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/16

1.1.4 MISBRUIK VAN POSITIE

Journalisten maken geen misbruik van hun positie en lokken geen incidenten uit met de bedoeling nieuws te creëren. (punt B.1 van de Leidraad van de Raad)

R.D. van der Meulen / M. Reith en De Gelderlander

De Gelderlander heeft in het artikel “Geen warmtepomp in Jerusalembuurt: daarmee heeft Talis de goede keuze gemaakt” bericht over de uitkomsten van een onderzoek naar de energiezuinigheid van energiesystemen in nieuwbouwwoningen van woningcorporatie Talis. Daarover bestaat een geschil tussen Talis en enkele kritische bewoners, onder wie R.D. van der Meulen (klager). Enkele passages hadden beter verwoord kunnen worden, maar de omissies zijn niet van zodanige aard dat daarmee sprake is van niet-waarheidsgetrouwe berichtgeving. Omdat klager niet is genoemd en niet (indirect) wordt gediskwalificeerd, bestond geen aanleiding wederhoor bij hem toe te passen. Verder is niet gebleken dat De Gelderlander incidenten heeft uitgelokt met de bedoeling nieuws te creëren. Op deze punten is de klacht ongegrond. Wel geeft het artikel de lezer een onvolledig en daarmee eenzijdig beeld van de kwestie. De klacht is daarom deels gegrond. De Raad doet de aanbeveling aan De Gelderlander om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, misbruik van positie
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Procedure: rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/29 en zowel in De Gelderlander als op www.gelderlander.nl d.d. 3 november 2023

1.1.5 SELECTIE VAN NIEUWS

Journalisten zijn vrij in de selectie van wat ze publiceren. Ze wegen het belang dat met een publicatie is gediend af tegen de belangen die eventueel door de publicatie worden geschaad. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

X / Steenwijker Courant

De Steenwijker Courant heeft in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen in Steenwijkerland aandacht besteed aan alle politieke partijen met uitzondering van die van klager. Er bestaat geen journalistieke norm op grond waarvan de Steenwijker Courant verplicht was ook over de politieke partij van klager te schrijven. Verder is niet gebleken van een onheuse bejegening van klager door medewerkers van de Steenwijker Courant. Tot slot bestond voor de Steenwijker Courant geen aanleiding een negatieve reactie over (de politieke partij van) klager onder een bericht op haar Facebookpagina te verwijderen. De klacht is daarom ongegrond.

Conclusie: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws
- Privacy: bekende/publieke persoonlijkheden
- Aard van de publicatie: ingezonden brieven/reacties op websites

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/3

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie RvdJ [2023/13](#) (hierna besproken onder ‘1.6.4 Herziening’).

1.1.6 KLACHTAFHANDELING

Media fungeren als eerste lijn in de afhandeling van klachten. Elk medium is zelf verantwoordelijk voor de inrichting van zijn interne klachtprocedure. In de informatie op de website van de Raad is vermeld dat een klager zich bij voorkeur tot de eindverantwoordelijke (meestal de hoofdredacteur) moet wenden. Achtergrond van deze werkwijze is dat – in het kader van een goede zelfregulering door de media – partijen eerst samen overleg voeren om te bezien of zij tot een minnelijke oplossing van het probleem kunnen komen. Dit brengt mee dat (hoofd)redacties klachten op een zorgvuldige manier moeten afhandelen.

X / F. Sukmana en Erasmus Magazine

F. Sukmana en Erasmus Magazine (hierna gezamenlijk: EM) hebben in het artikel “*De student die mij aanrandde kom ik voortdurend tegen in de collegezaal*” aandacht besteed aan grensoverschrijdend gedrag onder studenten. In de publicatie is sprake van een vermenging van het persoonlijke verhaal van de geïnterviewde en een feitenrelaas. Daarbij zijn de feiten niet afdoende gecheckt, terwijl wel die indruk is gewekt. Bovendien kan klager, als de vermeende dader, in ieder geval door zijn naaste omgeving in het verhaal worden herkend en is tevens het risico ontstaan dat hij door een relatief grote kring binnen de Erasmus Universiteit kan worden geïdentificeerd. Vanwege deze combinatie van omstandigheden heeft EM met de wijze waarop het verhaal van de geïnterviewde is gepubliceerd, geen goede afweging gemaakt tussen het belang dat met de publicatie is gediend en de belangen die eventueel door de publicatie (kunnen) worden geschaad. In het verlengde hiervan is het ook ontoelaatbaar dat EM naar aanleiding van het gesprek met en de klacht van klager, niet heeft gezocht naar mogelijkheden om op enigerlei wijze tegemoet te komen aan zijn bezwaren. De klacht is daarom gegrond. De Raad doet de aanbeveling aan Erasmus Magazine om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren.

Conclusie: gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Privacy: algemeen, foto's
- Aard van de publicatie: interview
- Rectificatie/weerwoord: weerwoord

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/5 en op www.erasmusmagazine.nl d.d. 27 februari 2023

1.1.7 VERBORGEN CAMERA

Het werken met verborgen camera en microfoon of met draaiende camera en openstaande microfoon is toegestaan wanneer dit noodzakelijk is om een misstand aan de orde te stellen. (punt B.1 van de Leidraad van de Raad)

eDreams Odigeo SA en Vacaciones eDreams SL / MAX Vakantieman (Omroep MAX)

In een aflevering van MAX Vakantieman (Omroep MAX) met de titel “*eDreams: nachtmerrie ‘vrijwel onbereikbaar’ boekingsplatform duurt voort*” is uitgebreid aandacht besteed aan het onlinereisbureau van eDreams Odigeo SA en Vacaciones eDreams SL (klagers). Hierbij is aan klagers niet afdoende gelegenheid geboden tot wederhoor en is de verkregen reactie van klagers onvoldoende in de uitzending verwerkt. Verder heeft MAX Vakantieman gewerkt met een verborgen camera, terwijl niet is gebleken dat die werkwijze noodzakelijk was om een misstand aan de orde te stellen. De klacht is daarom gegrond. De Raad doet de aanbeveling aan MAX Vakantieman om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, verborgen camera

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/17 en op www.maxvakantieman.nl d.d. 2 juni 2023

1.2 Privacy

In een publicatie mag de privacy van personen niet verder worden aangetast dan in het kader van de berichtgeving redelijkerwijs noodzakelijk is. Een inbreuk op de privacy is onzorgvuldig wanneer deze niet in redelijke verhouding staat tot het maatschappelijk belang van de publicatie. (punt C.1 van de Leidraad van de Raad)

1.2.1 VERMELDING PERSOONLIJKE GEGEVENS

X / De Limburger

De Limburger heeft in het artikel “*Topman miljoenenfonds provincie steekt eigen geld in omstreden vakantiepark Stille Wille in Meijel: gouverneur start onderzoek*” onder meer de antecedenten van klager benoemd. Naar het oordeel van de Raad was dit nodig om op begrijpelijke wijze te berichten over de redenen waarom de private investering van de topman in het vakantiepark mogelijk problematisch is. Daarbij is relevant dat de topman zelf een verband legt met klager. Ook het vermelden van klagers naam was toelaatbaar. De (privacy)belangen van klager zijn niet disproportioneel aangetast. De klacht is dan ook ongegrond.

Conclusie: ongegrond

Trefwoorden:

- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/1

X / B. Janssen en De Twentsche Courant Tubantia

B. Janssen en De Twentsche Courant Tubantia hebben in het artikel “*Eigenaar pony voelt zich aan schandpaal genageld door [X]*” waarheidsgetrouw bericht over een kwestie waarbij X (klaagster) betrokken is. Het betreft een vervolg op een eerdere publicatie, waarin klagster haar zorgen uit over de pony en vertelt over haar oproep op Facebook om de eigenaar te vinden. De privacy van klagster is niet disproportioneel aangetast, omdat zij aanvankelijk zelf de publiciteit heeft gezocht en het vervolg van haar goedbedoelde oproep ook nieuwswaardig is. De klacht is daarom ongegrond.

Conclusie: ongegrond

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/30

1.2.2 Televisie

Van onnodige aantasting van de privacy kan ook sprake zijn zonder dat in de publicatie specifieke gegevens van de klager zijn vermeld.

J. Beihuizen / M. Veeningen, hoofdredacteur Hart van Nederland (SBS6)

Hart van Nederland heeft in een uitzending aandacht besteed aan ernstige misdragingen in een voormalige zorgboerderij en daarbij de locatie in beeld gebracht. Het item is terug te

kijken bij het online artikel met de kop *“Margareth en Sonja werden uitgebuit en vernederd als slavinnen in zorgboerderij”*. J. Beihuizen (klager) is de nieuwe bewoner van de boerderij. Het is aannemelijk dat door de combinatie van beeld en tekst de indruk is ontstaan dat in de woning van klager nog steeds ernstige misdragingen plaatsvinden. Hoewel het tonen van de beelden van de locatie in beginsel toelaatbaar is, zijn de belangen van klager in dit geval onevenredig geschaad. De klacht is daarom gegrond. De Raad doet de aanbeveling aan Hart van Nederland om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren.

Conclusie: gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws
- Privacy: beeldmateriaal, televisie
- Procedure: rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/21 en op www.hartvannederland.nl d.d. 26 juni 2023

1.3 Feitenweergave

1.3.1 ONJUISTE BERICHTGEVING

*Journalisten berichten waarheidsgetrouw, controleerbaar en zo volledig mogelijk.
(punt A. van de Leidraad van de Raad)*

H. Snijder en de Nederlandse Hartstichting / S. Verschoor en Medisch Contact

S. Verschoor en Medisch Contact hebben in het artikel *“Hoe onafhankelijk zijn patiëntenorganisaties?”* bericht over de wijze waarop verantwoording wordt afgelegd over geldstromen van medische industrie naar patiëntenorganisaties. Zij hebben daarbij niet feitelijk onjuist of tendentiekus aandacht besteed aan de Nederlandse Hartstichting en haar directeur H. Snijder (klagers). Het is journalistiek toelaatbaar dat de Hartstichting onder het – in het artikel toegelichte – verzamelbegrip ‘patiëntenorganisatie’ is geschaad en dat vervolgens de geldstromen tussen de medische industrie en de Hartstichting zijn besproken. Daarbij is mede van belang dat in het artikel een uitgebreide reactie van de Hartstichting is opgenomen, waaruit blijkt dat zij een gezondheidsfonds is en de gedragscode van de Patiëntenfederatie over transparantie niet op haar van toepassing is. De lezer wordt niet feitelijk onjuist voorgelicht. Verder is niet tendentiekus de indruk gewekt dat tussen de Hartstichting en de medische industrie iets oneigenlijks is gebeurd. De klacht is daarom ongegrond.

Conclusie: ongegrond

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentiekus berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/27

X / L. ter Borg, C. Houtekamer en NRC

L. ter Borg, C. Houtekamer en NRC (hierna gezamenlijk: NRC) hebben in het artikel *“Kunstenaar Julian Andeweg komt voor de rechter”* bericht dat een Nederlandse kunstenaar wordt vervolgd wegens seksueel geweld. In dat verband heeft NRC haar bevindingen uit een eerdere publicatie over de manier waarop academies en instellingen met het wangedrag van de kunstenaar zijn omgegaan aangehaald. Het artikel bevat geen zodanig vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de kwestie, dat daarmee sprake is van niet-waarheidsgetrouwe of tendentiekus berichtgeving.

Bovendien kan de lezer via de hyperlinks achterhalen dat klager niet op de hoogte was van seksueel geweld en ook niet wegens deze kwestie is afgetreden. De klacht is daarom ongegrond.

Conclusie: ongegrond

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Procedure: rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/10

T. Bayens, P. van Twisk en Proditione Media BV / E. Otten en Vereniging Investeer in Human en Samenwerkingsomroep VPRO-HUMAN

E. Otten, Vereniging Investeer in Human en Samenwerkingsomroep VPRO-HUMAN (hierna gezamenlijk: HUMAN) hebben een aflevering van Argos Medialogica uitgezonden met de titel *“Het verraad van Anne Frank”*. Daarin is aandacht besteed aan de dynamiek in de media rondom de publicatie van het boek *“Het verraad van Anne Frank: Het baanbrekende onderzoek van een internationaal coldcaseteam in Nederland”*. De uitzending bevat weliswaar forse kritiek op Proditione Media BV en haar oprichters T. Bayens en P. van Twisk (klagers), maar van onzorgvuldige berichtgeving is geen sprake. Uitzendingen van Argos Medialogica gaan vooral over de rol van de media bij spraakmakende maatschappelijke onderwerpen. Het stond HUMAN vrij om ook de achtergronden te schetsen en te berichten over de eerder in de media geuite kritiek op de totstandkoming en inhoud van het boek, om zodoende de hele mediadynamiek in deze kwestie begrijpelijk te maken. Het was beter geweest als enkele door de voice-over weergegeven fragmenten meer waren genuanceerd, maar in de uitzending als geheel is geen zodanig vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de kwestie gegeven, dat daarmee sprake is van niet-waarheidsgetrouwe of tendentieuze berichtgeving. Bovendien is voldoende wederhoor toegepast. De klacht is daarom ongegrond.

Conclusie: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/15

1.3.2 TENDENTIEUZE BERICHTGEVING

Journalisten vermijden eenzijdige en tendentieuze berichtgeving. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

X / A. Kouwenhoven, R. van der Poel, E. Rosenberg en NRC

A. Kouwenhoven, R. van der Poel, E. Rosenberg en NRC (hierna gezamenlijk: NRC) hebben in het artikel *“Moskeeën zijn vertrouwen in gemeenten kwijt: ‘Hoe konden we zo naïef zijn?’”* aandacht besteed aan bevindingen van (oud)moskeebestuurders over de (vermeend onrechtmatige) manier waarop gemeenten en bureau X (klaagster) onderzoek hebben gedaan in hun moskeeën. Voor NRC bestond voldoende aanleiding om over de kwestie te berichten zoals is gedaan. Daarbij is afdoende onderscheid gemaakt tussen feiten, beweringen en meningen. Verder is deugdelijk wederhoor toegepast. Van eenzijdige of tendentieuze berichtgeving is geen sprake. Ten slotte bestaat geen aanleiding voor de conclusie dat NRC de in het geding zijnde (privacy)belangen onvoldoende of op onjuiste wijze tegen elkaar heeft afgewogen. De klacht is dan ook ongegrond.

Conclusie: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/2

L. Emmerzaal / Noordhollands Dagblad/Alkmaarsche Courant

Het Noordhollands Dagblad/Alkmaarsche Courant heeft in het artikel *“Boze buurman blijft zich verzetten tegen recreatieparkje”* bericht over een rechtszitting in een door L.

Emmerzaal (klager) aangespannen bestuursrechtelijke procedure. Niet is gebleken dat in het artikel een vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de zitting is gegeven. Van onvolledige of tendentieuze berichtgeving is geen sprake. Verder is passend op de klacht gereageerd. De klacht is daarom ongegrond.

Conclusie: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Aard van de publicatie: rechtbankverslag/verslaggeving rechtszaken

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/4

A.C. Verkuijlen / De Gelderlander

De Gelderlander heeft in het artikel *“Geen warmtepomp in Jerusalembuurt: daarmee heeft Talis de goede keuze gemaakt”* bericht over de uitkomsten van een onderzoek naar de energiezuinigheid van verschillende energiesystemen in nieuwbouwwoningen van woningcorporatie Talis. Daarover bestaat een geschil tussen Talis en enkele kritische bewoners, onder wie A.C. Verkuijlen (klager). Enkele passages hadden beter verwoord kunnen worden, maar de omissies zijn niet van zodanige aard dat daarmee sprake is van niet-waarheidsgetrouwe berichtgeving. Omdat klager niet is genoemd en niet (indirect) wordt gediskwalificeerd, bestond geen aanleiding wederhoor bij hem toe te passen. Op deze punten is de klacht ongegrond. Wel geeft het artikel de lezer een onvolledig en daarmee eenzijdig beeld van de kwestie. De klacht is daarom deels gegrond. De Raad doet de aanbeveling aan De Gelderlander om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Procedure: rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/28 en zowel in De Gelderlander als op www.gelderlander.nl d.d. 3 november 2023

1.3.3 BESCHULDIGENDE BERICHTGEVING

Beschuldigingen worden alleen gepubliceerd wanneer onderzocht is of hiervoor een deugdelijke grondslag bestaat, zeker wanneer die beschuldigingen werden geuit door personen die in conflict verkeren met de beschuldigde of die anderszins belanghebbende zijn. (punt C. van de Leidraad van de Raad)

Bovendien passen journalisten wederhoor toe bij personen die door een publicatie worden gediskwalificeerd, ook wanneer die personen hierin slechts zijdelings een rol spelen. Wie beschuldigd wordt, krijgt voldoende gelegenheid om, bij voorkeur in dezelfde publicatie, te reageren op de aantijgingen. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

J. Bakker / Dagblad van het Noorden

Dagblad van het Noorden heeft in het artikel “*Hooligans hebben FC Groningen in de greep: ‘Jij houdt je mond, want ik weet waar je woont en waar je kinderen naar school gaan’*” bericht over wantoestanden rondom de wedstrijden van voetbalclub FC Groningen. Daarbij heeft het Dagblad van het Noorden mogen berichten over J. Bakker (klager) en zijn strafrechtelijk verleden. Op dat punt is de klacht ongegrond. Wel heeft Dagblad van het Noorden onvoldoende onderscheid gemaakt tussen feiten, beweringen en meningen door klager in dit artikel zonder voldoende grondslag aan te duiden als ‘informele bendeleider’ en ‘gewetenloze man’. Ook is ten onrechte nagelaten om wederhoor bij klager toe te passen ten aanzien van zijn gesprek met de directeur van FC Groningen. Daarom is de klacht deels gegrond. Overigens onthoudt de Raad zich van een oordeel over de juistheid van de weergave van dat gesprek. De Raad doet de aanbeveling aan Dagblad van het Noorden om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren.

Conclusie: deels gegrond c.q. onthouding oordeel

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Procedure: onthouding oordeel

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/34

1.4 Aard van de publicatie

1.4.1 ARCHIVERING/VERGETELHEID

Wanneer journalisten het verzoek krijgen om online toegankelijke publicaties (tekst, beeld en/of geluid) te anonimiseren dan wel te verwijderen, laten zij slechts in uitzonderlijke gevallen het publieke belang van zo volledig mogelijk, betrouwbare archieven wijken voor de particuliere belangen van degenen die hierom verzoekt. (punt D. van de Leidraad van de Raad)

De Raad heeft een [lijst met overwegingen](#) opgesteld, die hij gebruikt bij de beoordeling van klachten over afgewezen verzoeken tot verwijdering of anonimisering van online publicaties. De Raad wil daarmee inzicht geven in zijn eigen afwegingen en raadt media aan hun eigen criteria voor vergetelheidsverzoeken duidelijk te publiceren.

X / Omroep Gelderland

Omroep Gelderland heeft in het artikel “*De tijd begint te dringen: komen er gloednieuwe scholen in Beuningen, Zutphen en Tiel?*” onder meer de naam van klager vermeld. Klager heeft verzocht om zijn persoonsgegevens te anonimiseren, maar dat verzoek is niet gehonoreerd. De klacht gaat over het recht op vergetelheid. Omroep Gelderland heeft terecht geen aanleiding gezien de persoonsgegevens te anonimiseren. De omroep heeft voldoende blijk gegeven van een belangenafweging, hoewel het aanbeveling verdient die beter te onderbouwen. De klacht is ongegrond.

Conclusie: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- Aard van de publicatie: archivering/vergetelheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/12

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie RvdJ [2023/24](#) (hierna besproken onder '1.6.4 Herziening').

X / Quote

Quote heeft in twee artikelen over het faillissement van Eurocommerce de naam van klager vermeld. Klager heeft verzocht om zijn persoonsgegevens te anonimiseren, maar dat verzoek is niet gehonoreerd. De klacht gaat over het recht op vergetelheid. Quote heeft terecht geen aanleiding gezien de persoonsgegevens te anonimiseren. In zoverre is de klacht ongegrond.

Ten aanzien van de afhandeling van de klacht is wel journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Quote had aan klager inzichtelijk moeten maken welke belangenafweging aan het besluit ten grondslag lag en heeft dat ten onrechte niet gedaan. De klacht is daarom deels gegrond. De Raad doet de aanbeveling aan Quote om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- Aard van de publicatie: archivering/vergetelheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/20

In het verslagjaar heeft de Raad ook een klacht behandeld die geen betrekking had op het verwijderen van beelden uit een online toegankelijke publicatie (het recht op vergetelheid), maar op het verwijderen van die beelden uit het interne archief van het betrokken medium om hergebruik te voorkomen

P. Jansen / Omroep Gelderland

Omroep Gelderland heeft in de reportage *"Mountainbikepaden moeten dicht", natuurbeschermers naar de rechter* een interview met P. Jansen (klager) opgenomen. Klager heeft verzocht om de beelden van dat interview uit het archief te verwijderen. Omroep Gelderland heeft terecht geen aanleiding gezien dat verzoek te honoreren. Het verdient aanbeveling om in voorkomend geval de belangenafweging kenbaar te maken en op een begrijpelijke wijze te onderbouwen. De klacht is ongegrond.

Conclusie: ongegrond

Trefwoorden:

- Privacy: beeldmateriaal
- Aard van de publicatie: archivering

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/19

1.5 Rectificatie en weerwoord

1.5.1 RECTIFICATIE

Wanneer blijkt, dat een publicatie onjuistheden bevat dan wel verwijtbaar onvolledig is, moeten journalisten op passende wijze en zo snel mogelijk rectificeren. (punt D. van de Leidraad van de Raad)

Partij voor de Inwoners / H. Otte, Omroep West en Bollenstreek Omroep

H. Otte, Omroep West en Bollenstreek Omroep hebben in de nagenoeg gelijkluidende artikelen *“Bruisend Noordwijk houdt rechter aan het werk: nu De Moor versus Arbeid”* en *“Ruzies, aangiftes en handjeklap: ‘wanbestuur’ bij lokale politieke Partij”* bericht over onrust in de Noordwijkse politiek. Zij hebben daarbij de Partij voor de Inwoners (klaagster) ten onrechte geen reële mogelijkheid tot wederhoor geboden. Bovendien is de klacht niet adequaat afgehandeld en heeft tot op heden geen passende rechtzetting plaatsgevonden. De klacht is daarom gegrond. De Raad doet de aanbeveling aan Omroep West en Bollenstreek Omroep om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren.

Conclusie: gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/22, op www.omroepwest.nl d.d. 5 juli 2023 en www.bollenstreekomroep.nl d.d. 5 juli 2023

Als een artikel zowel online als in een papieren editie is verschenen, kan niet worden volstaan met het aanpassen van de online versie. Het medium zal ook in de papieren editie op passende wijze en zo snel mogelijk moeten rectificeren.

M. Mijwaart / BussumsNieuws

BussumsNieuws heeft in het artikel *“NVC-trainer Frank Spermon wilde contract inleveren, maar maakt toch seizoen bij NVC af”* ook bericht over assistent-trainer M. Mijwaart (klager). In de onlineversie is op passende wijze een onjuistheid rechtgezet. In zoverre is de klacht ongegrond. BussumsNieuws had echter ook in de papieren editie het artikel moeten rectificeren. Aangezien zij dat heeft nagelaten, is de klacht op dat punt gegrond. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan BussumsNieuws om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels gegrond

Trefwoorden:

- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/18

1.6 Procedure

1.6.1 RECHTSTREEKS BELANG

Om bij de Raad te kunnen klagen moet een klager ‘rechtstreeks belanghebbende’ zijn. Een klager kan als zodanig worden aangemerkt, indien zijn belang bij de gewraakte publicatie direct betrokken is en hij door die publicatie persoonlijk in zijn belang is geraakt.

M. Vermeulen en dr. E.N.H. Jansen Steur / AD

Het AD heeft in een video met bijbehorend onderschrift aandacht besteed aan een grote medische strafzaak. De heer M. Vermeulen kan niet worden beschouwd als rechtstreeks belanghebbende en de heer dr. E.N.H. Jansen Steur heeft zijn klacht niet juist ingediend. De Raad heeft de klacht daarom niet inhoudelijk behandeld.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: rechtstreeks belang, termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/31

1.6.2 TERMIJNEN

Volgens artikel 2a van het Reglement voor de werkwijze van de Raad moet een klager zijn klacht uiterlijk binnen zes maanden na de gewraakte publicatie indienen bij de Raad.

X / M. Haenen en NRC

NRC heeft in een aantal publicaties aandacht besteed aan het ontslag van klager als teamchef bij de politie en de strafzaak waarin klager is beschuldigd van verkrachting van een hoofdagent. Voor zover klager bezwaar maakt tegen publicaties die zijn verschenen tot en met 2 juli 2022 is de klacht niet inhoudelijk behandeld, omdat de klacht niet tijdig is ingediend. Daarop heeft klager zijn klacht over de publicaties uit de periode van 9 maart 2023 tot en met 4 april 2023 ingetrokken, zodat de Raad ook die klacht niet inhoudelijk heeft behandeld.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/26

X / K. Voskuil en R. Rijpma (AD)

Het AD heeft in een artikel uit 2017 aandacht besteed aan een vechtscheiding. De klacht is niet inhoudelijk behandeld, omdat klager zijn klacht bij de Raad niet tijdig heeft ingediend.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/33

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie RvdJ [2024/10](http://www.rvdj.nl/2024/10)

1.6.3 MEDEWERKING AAN DE PROCEDURE

De Raad beoordeelt in beginsel geen klachten over media die herhaaldelijk hebben laten weten niet mee te werken aan procedures van de Raad. In artikel 9 lid 7 van het Reglement is bepaald dat indien de klacht is ingediend tegen een medium dat zich uit beginsel niet verweert, de Raad afziet van behandeling, tenzij de klacht volgens de Raad van algemene strekking of principieel belang is.

G. Driessen / J. Dohmen, P. van der Steen en A. Hosman (Alfabet Uitgevers)

Omdat Alfabet Uitgevers niet meedoet aan de procedure van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad de klacht van G. Driessen over het boek “*De vriendenreünie*” van de hand van J. Dohmen en P. van der Steen niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van de klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/6

X / AD en Het Parool

Het AD heeft in het artikel “*Amsterdamse rechter: kakkerlak op vlag Israël beledigt Joden*” aandacht besteed aan een rechtszaak waarbij klager is betrokken. Daarin is niet de indruk gewekt dat klager, een anti-Israëldemonstrant, het nazisme aanhangt. De klacht tegen dit artikel is dan ook ongegrond.

Omdat Het Parool niet meedoet aan de procedures van de Raad voor de Journalistiek, is de klacht over een gelijkluidend artikel op de website van Het Parool niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van een klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken. Een klacht tegen een eerder artikel op de websites van het AD en Het Parool is niet inhoudelijk behandeld, omdat deze niet tijdig is ingediend.

Conclusie: ongegrond c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure, termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/8

X / W. Laumans en Het Parool

Omdat Het Parool niet meedoet aan de procedure van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad een klacht over het artikel “Wie was Jane Johnsen, de ‘free spirit’?” niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van de klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/14

X / Privé

Omdat Privé niet meedoet aan de procedure van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad een klacht betreffende een artikel over het overlijden van André Hazes en de problemen rond zijn nalatenschap niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van de klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/32

1.6.4 HERZIENING

In artikel 10a lid 1 van het Reglement voor de werkwijze van de Raad is bepaald dat een beslissing van de Raad die is gegeven naar aanleiding van een klaagschrift, door de Raad geheel of gedeeltelijk kan worden herzien op verzoek van de klager dan wel op verzoek van de verweerder die daadwerkelijk verweer heeft gevoerd.

Herziening is slechts mogelijk indien degene die herziening verzoekt aannemelijk maakt dat de beslissing van de Raad berust op ten onrechte als vaststaand of aannemelijk geoordeelde feiten.

X / Steenwijker Courant - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2023/3 over een klacht tegen de Steenwijker Courant te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen.

Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/13

X / Omroep Gelderland - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2023/12 over een klacht tegen Omroep Gelderland te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Op verzoek van Omroep Gelderland heeft de Raad in het kader van deze procedure wel meer duidelijkheid verschaft over zijn afwegingen ten aanzien van klachten over vergetelheidsverzoeken.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Aard van de publicatie: archivering/vergetelheid
- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2023/24

2. *Conclusies van voorzitter en secretaris*

In artikel 4 van het Reglement voor de werkwijze van de Raad is de zogeheten ‘vereenvoudigde procedure’ geregeld. Die procedure houdt in dat (vice)voorzitter en secretaris klachten kunnen afdoen als zij menen dat de Raad evident onbevoegd is, klager evident geen rechtstreeks belang heeft, de klacht evident niet tijdig is ingediend en/of de klacht evident ongegrond is. De beoordeling vindt plaats op grond van de klacht en eventuele aanvullende stukken van de klager, zonder dat aan het betrokken medium is gevraagd om op de klacht te reageren.

Met het instellen van deze procedure (in 2010) beoogde de Raad tegemoet te komen aan het bezwaar van media, dat zij zich in toenemende mate moesten verweren tegen bagatelklachten. Als waarborg voor klagers is de mogelijkheid opgenomen dat zij tegen de beslissing beroep kunnen aantekenen. Een beroep wordt beoordeeld door een kamer van de Raad, eveneens op basis van de schriftelijke stukken van de klager. Als de Raadkamer van oordeel is dat de voorzitter en secretaris terecht tot hun conclusie zijn gekomen, dan wordt de klacht niet verder behandeld. Deelt de Raad de conclusie van de voorzitter en secretaris niet, dan wordt de klacht alsnog volgens de normale procedure in behandeling genomen.

Aangezien een dergelijke afhandeling van de klacht in veel gevallen op formele gronden plaatsvindt, worden de conclusies in deze procedure alleen ter kennisneming aan partijen gestuurd en niet gepubliceerd.

In de loop der jaren is het aantal zaken dat op deze wijze wordt afgedaan echter zodanig gestegen, dat sinds 2021 in het jaarverslag inzicht wordt gegeven in de aard van de klachten en de inhoud van de beslissingen. In het verslagjaar bedroegen de conclusies van voorzitter/secretaris (22) en de conclusies in de beroepszaken (7) gezamenlijk – net als vorig jaar – iets meer dan 46% van het totaal aantal conclusies (zie verder de tabel op pagina 32).

EVIDENTE ONBEVOEGDHEID VAN DE RAAD

De Raad is bevoegd klachten over ‘journalistieke gedragingen’ te beoordelen. Op grond van artikel 4 leden 1 en 2 van de Statuten van de Stichting Raad voor de Journalistiek wordt onder ‘journalistieke gedraging’ verstaan: een handelen of nalaten van een journalist in de uitoefening van zijn beroep dan wel een handelen of nalaten in het kader van journalistieke werkzaamheden van iemand die – geen journalist zijnde – regelmatig en tegen betaling meewerkt aan de redactionele inhoud van publiciteitsmedia.

In het verslagjaar werden twee klachten afgewezen omdat de Raad volledig evident onbevoegd was daarover te oordelen. In een derde zaak werd een klachtonderdeel afgedaan wegens evidente onbevoegdheid van de Raad (en was het tweede klachtonderdeel ongegrond).

Van deze drie gevallen betroffen twee zaken klacht(onderdelen) van juridische aard, namelijk beoordeling van schending van respectievelijk het auteursrecht en het portretrecht met daaraan gekoppeld een vordering tot schadevergoeding. Omdat de Raad niet de onrechtmatigheid van journalistieke gedragingen beoordeelt zijn de klachten als evident onbevoegd afgewezen. In de zaak waar het auteursrecht aan de orde was, was een klachtonderdeel ook gericht tegen de klachtafhandeling. Dit onderdeel is als evident ongegrond beoordeeld (zie hierna onder ‘Evident ongegronde klacht’). Het beroep van klager is in deze zaak afgewezen.

De derde zaak had betrekking op een filmpje dat is verschenen op You-Tube, Facebook en Instagram. De voorzitter en secretaris van de Raad oordeelden dat er geen aanknopingspunten bestaan dat het plaatsen van het filmpje beschouwd kan worden als een journalistieke gedraging. Bovendien kan niet worden opgemaakt dat het filmpje gemaakt is door journalisten dan wel door mensen die beschikken over een redactie die journalistiek onderzoek verricht. Daarbij bevat het filmpje voornamelijk elementen van niet-journalistieke aard, zoals (pogingen tot) satire en amusement waardoor het filmpje in het geheel als van niet-journalistieke aard moet worden aangemerkt.

EVIDENT ONTBREKEN VAN EEN RECHTSTREEKS BELANG VAN KLAGER

In artikel 2 van het Reglement voor de werkwijze van de Raad is bepaald dat een klacht moet worden ingediend door een 'rechtstreeks belanghebbende'. Een klager kan als zodanig worden aangemerkt, indien zijn belang bij de gewraakte publicatie direct betrokken is en hij door die publicatie persoonlijk in zijn belang is geraakt. Als rechtstreeks belanghebbende wordt tevens beschouwd een organisatie die door doelstelling en feitelijk handelen opkomt voor het in geding zijnde belang.

Vijf klachten werden volledig afgedaan met de beslissing dat een rechtstreeks belang van klager evident ontbrak.

In twee gevallen had de klacht een racistische achtergrond. In de eerste zaak zou in een podcast racistische opmerkingen gemaakt zijn die de Servische gemeenschap gekwetst heeft en daarmee ook klager die de Servische nationaliteit bezit. De tweede zaak betrof een aankondiging van een interview waarbij eigenschappen toegedicht zouden worden aan "de witte Nederlander". Als witte man voelde klager zich hierdoor racistisch bejegend.

In een zaak maakte een lid van Ongehoord Nederland bezwaar tegen de opvatting van het hoofd van de politieke redactie van een krant ten aanzien van het voortbestaan van de omroep. Door zijn lidmaatschap voelt klager zich direct belanghebbende.

In een ander geval heeft een krant reflexief de foto en de functie omschrijving weggelaten van een lezer die in een ingezonden brief liet weten dat zij best met een verkrachter een hapje wilde eten. Hierdoor beschermt de krant deze lezer terwijl zij volgens klager eigenlijk ontslagen moet worden bij de afdeling waar ze werkt.

De vijfde klacht was afkomstig van een klager die bezwaar maakte over de berichtgeving inzake oversterfte in relatie tot corona. Doordat het medium stelde dat er geen verband tussen deze twee zaken bestaat, is er sprake van gevaarlijke medische desinformatie waardoor mensen kunnen besluiten meer vaccin te gaan halen.

In al deze gevallen stelden de voorzitter en secretaris vast dat klagers niet in de berichtgeving werden genoemd en dat die ook geen betrekking had op hen. De door klagers aangevoerde omstandigheden waren onvoldoende om hen als 'rechtstreeks belanghebbende' te beschouwen.

EVIDENT NIET TIJDIGE INDIENING VAN DE KLACHT

Volgens artikel 2a van het Reglement voor de werkwijze van de Raad moet een klager zijn klacht uiterlijk binnen zes maanden na de gewraakte publicatie indienen bij de Raad. Indien een klacht niet tijdig is ingediend wordt deze niet inhoudelijk behandeld, tenzij de overschrijding van de termijn klager niet kan worden verweten.

In drie zaken had de termijnoverschrijding betrekking op de volledige klacht.

De klagers voerden verschillende omstandigheden aan – tijdgebrek, tijd om zich te beraden en recente bekendheid met de publicatie – op grond waarvan hun klachten toch voor behandeling in aanmerking dienden te komen.

De Raad heeft herhaaldelijk overwogen dat alleen in zeer bijzondere omstandigheden een uitzondering kan worden gemaakt op de termijnenregeling (zie onder meer RvdJ [2023/33](#), hiervoor opgenomen '1.6.2 Termijnen'). Van dergelijke omstandigheden was in deze zaken geen sprake.

In een van deze zaken tekende de klager beroep aan; dat is begin 2024 afgewezen.

EVIDENT ONGEGRONDE KLACHT

Anders dan in de rubrieken hiervoor, is in deze categorie zaken sprake van een inhoudelijke beoordeling van de klacht. Daarom zijn de voorzitter en secretaris terughoudend in deze wijze van afdoening. In beginsel zullen klachten alleen als 'evident ongegrond' worden bestempeld, als voor dat oordeel voldoende aanknopingspunten te vinden zijn in de Leidraad en/of eerdere conclusies van de Raad over vergelijkbare zaken.

Elf klachten werden volledig ongegrond bevonden. Verder was in een zaak een klachtonderdeel ongegrond en werd het andere klachtonderdeel afgedaan wegens evidente onbevoegdheid van de Raad (zie hiervoor).

Selectie van nieuws

Journalisten zijn vrij in de selectie van wat zij publiceren en het is aan de redactie om te bepalen vanuit welke invalshoek(en) een onderwerp wordt belicht. (zie punt A. van de Leidraad en vgl. onder meer RvdJ 2020/36, RvdJ 2016/38 en RvdJ 2010/10).

Zo is in een zaak bepaald dat er geen journalistieke norm bestaat die meebrengt dat een redactie bij een publicatie over een bepaald maatschappelijk onderwerp (alle) voor- en tegenstanders aan het woord dient te laten en in een andere zaak dat het redacties vrij staat om zelf te bepalen welke boeken opgenomen worden in een recensie overzicht. Dit zou anders kunnen zijn als de keuze is ingegeven door oneigenlijke, journalistiek ontoelaatbare, motieven. Het beroep tegen deze laatste beslissing is afgewezen.

Stigmatisering

Twee klachten gingen – kort samengevat – om de vraag of er sprake was van stigmatisering door het gebruik van de term “woonwagenkamp”. Zolang er geen vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de kwestie wordt gegeven is er geen sprake stigmatiserende berichtgeving. Het beroep dat tegen een van deze zaken was ingesteld, is afgewezen.

Wederhoor

In drie zaken kwam het beginsel van wederhoor als klacht(onderdeel) aan de orde. In twee zaken was er geen sprake van een *diskwalificatie* waardoor het toepassen van wederhoor niet nodig was. Het beroep dat in beide zaken was ingesteld is afgewezen. In de derde zaak is overwogen dat er geen onjuist beeld van de kwestie was gecreëerd en dat het artikel een feitelijke weergave van voorbeelden bevatte, waarvoor voldoende grondslag bestond.

Daarom was wederhoor in dit geval ook niet nodig. In deze zaak is ook overwogen dat wanneer duidelijk gemaakt wordt dat uitspraken toegeschreven worden aan specifieke bronnen en dus niet toebehoren aan een redactie een zorgvuldige selectie van nieuws is gemaakt.

Privacy

In een van de zaken waar ook een beroep gedaan werd op wederhoor had een wijkkrant de naam genoemd van klager in een publicatie zonder zijn toestemming. De naam van klager bleek op uitdrukkelijk verzoek van buurtgenoten en met een positieve insteek in het artikel te zijn opgenomen.

Omdat niet gebleken is dat de publicatie voorzienbare nadelige gevolgen heeft voor klager, heeft de wijkkrant een journalistiek aanvaardbare afweging gemaakt en is van een disproportionele aantasting van de privacy van klager geen sprake. Het beroep tegen deze uitspraak is afgewezen.

In een ander geval was klaagster onherkenbaar in beeld gebracht. Omdat klaagster niet voor het grote publiek herkenbaar is, zijn de belangen van klaagster niet onevenredig geschaad. Dat zij door een beperkte kring in de uitzending kan worden herkend, kan daaraan niet afdoen. Daarbij is van belang dat klaagster regelmatig online berichten plaatst en zich daardoor enige online bekendheid heeft verschaft. Bovendien was klaagster niet op een onjuiste wijze neergezet.

Ingezonden brieven

In het verlengde van de vrijheid om nieuws te selecteren geldt dat het de redactie vrijstaat ingezonden brieven en reacties niet te plaatsen, tenzij publicatie is toegezegd. Bovendien kan een redactie besluiten geplaatste reacties te verwijderen. Van een publiek domein is geen sprake.

In een zaak maakte de klager bezwaar tegen het niet-publiceren van zijn ingezonden brieven. Hij had de indruk dat hij op een zwarte lijst was geplaatst. Naar de mening van klager was hier sprake van censuur. In deze zaak bleek dat geen toezeggingen waren gedaan of dat vanwege bijzondere omstandigheden plaatsing was geboden. De door de redactie gehanteerde regels waren niet onredelijk en de hoofdredactie heeft gemotiveerd betwist dat er een sprake zou zijn van een stelselmatige weigering tot plaatsing. Het beroep van klager is afgewezen. Het beroep is ook afgewezen in een zaak waarbij de klager het niet eens was met de inhoudelijke en serieuze reactie van het medium op zijn klacht dat de woordgrap uit zijn ingezonden brief niet was overgenomen en gepubliceerd.

(zie punt D. van de Leidraad en vgl. onder meer RvdJ [2017/29](#) en RvdJ [2016/38](#)).

Vergetelheid

Twee zaken hadden betrekking op een zogeheten 'vergetelheidsverzoek': Een klager had geklaagd tegen de beslissing van het desbetreffende medium om een foto waarop hij stond niet te verwijderen. Een andere klager had een klacht ingediend tegen de beslissing van het desbetreffende medium om publicaties met bijbehorende foto's van hem niet te verwijderen evenals de reacties onder het Facebook-bericht.

Wanneer journalisten het verzoek krijgen om online toegankelijke publicaties (tekst, beeld en/of geluid) te anonimiseren dan wel te verwijderen, laten zij slechts in uitzonderlijke gevallen het publieke belang van zo volledig mogelijk, betrouwbare archieven wijken voor de particuliere belangen van degenen die hierom verzoekt.

Van een dergelijk uitzonderlijk geval was in beide zaken geen sprake. Daarbij is van belang dat het artikel niet feitelijk onjuist of diskwalificerend is, en dat klager voor het grote publiek niet identificeerbaar is. Ook speelt een rol of klager zelf de publiciteit heeft gezocht.

Bovendien is niet aannemelijk dat de publicatie van de foto's/het artikel voor klager dermate ernstige gevolgen zou kunnen hebben, dat het publiek belang van zo volledig mogelijk, betrouwbare archieven daarvoor zou moeten wijken.

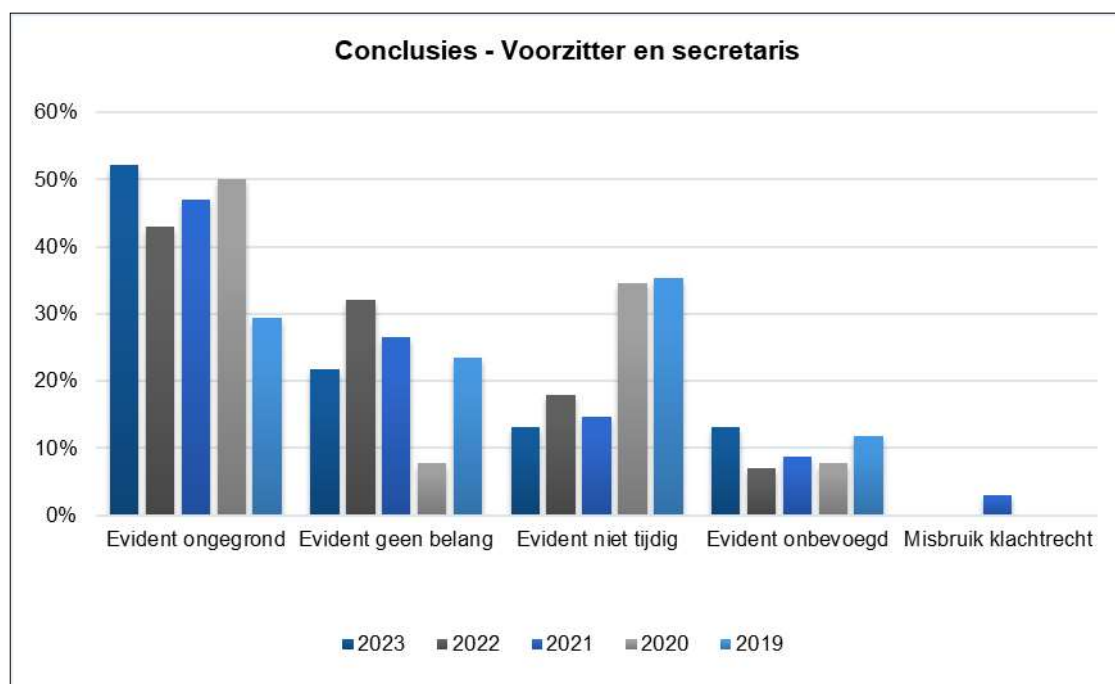
(zie punt D. van de Leidraad en de [lijst met overwegingen](#) die de Raad gebruikt bij de beoordeling van klachten over afgewezen vergetelheidsverzoeken en vgl. onder meer RvdJ [2021/38](#))

Online reacties

Ten aanzien van reacties op websites is in de Leidraad bepaald dat niet mag worden verwacht dat alle reacties vooraf worden gemodereerd en eventueel verwijderd. Wel kan de redactie besluiten geplaatste reacties te verwijderen.

Bevat een reactie een ernstige beschuldiging of een smadelijke uitlating ten aanzien van personen, dan dient de redactie op verzoek van de betrokkene(n) te onderzoeken of voor de beschuldiging of de aantijging een feitelijke grond bestaat, en indien dit niet het geval is, de reactie te verwijderen.

In een voorgelegde zaak heeft het medium adequaat gehandeld door ongepaste reacties te verwijderen. Ook bij deze beoordeling speelt het feit dat klager zelf de publiciteit heeft opgezocht een rol.

3. *Conclusies per medium*

De conclusies die door de Raad in de normale procedure zijn genomen, zijn onder te verdelen als volgt:

LANDELIJKE DAGBLADEN (7)

AD	4	(2 ongegrond, 2 niet inhoudelijk behandeld)
NRC	3	(2 ongegrond, 1 niet inhoudelijk behandeld)

REGIONALE DAGBLADEN (10)

Dagblad van het Noorden	1	(deels gegrond c.q. onthouding van oordeel)
Gelderlander, De	2	(deels gegrond)
Limburger, De	2	(1 ongegrond, 1 deels gegrond c.q. onbevoegd c.q. niet inhoudelijk behandeld)
NHD/Alkmaarsche Courant	1	(ongegrond)
Parool, Het	2	(2 niet inhoudelijk behandeld)
Twentsche Courant Tubantia, De	2	(ongegrond)

Nieuws- en huis-aan-huis bladen (3)

Norger Courant	1	(deels gegrond c.q. onbevoegd)
Steenwijker Courant, Opregte	2	(1 ongegrond, 1 afgewezen)

PUBLIEKS- EN OPINIETIJDSCRIFTEN (2)

Privé	1	(niet inhoudelijk behandeld)
Quote	1	(deels gegrond)

VAK/BEDRIJFSBLADEN (3)

AssurantieMagazine	1	(ongegrond)
Erasmus Magazine	1	(gegrond)
Medisch Contact	1	(ongegrond)

LANDELIJKE PUBLIEKE OMROEPEN (3)

KRO-NCRV – Pointer	1	(ongegrond)
Omroep MAX – MAX Vakantieman	1	(gegrond)
VPRO-HUMAN – Argos Medialogica	1	(ongegrond)

LOKALE EN REGIONALE OMROEPEN (7)

Bollenstreek Omroep	1	(gegrond)
BussumsNieuws	1	(deels gegrond)
L1	1	(gegrond c.q. onbevoegd c.q. niet inhoudelijk behandeld)
Omroep Gelderland	3	(2 ongegrond, 1 afgewezen)
Omroep West	1	(gegrond)

COMMERCIËLE OMROEPEN (1)

SBS6

1 (gegrond)

BOEKEN (1)

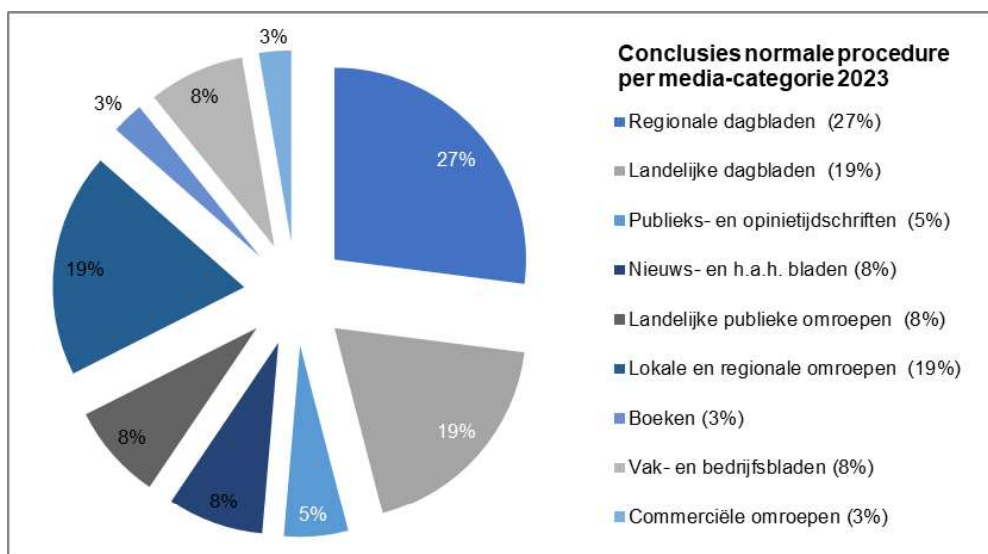
Alfabet Uitgevers

1 (niet inhoudelijk behandeld)

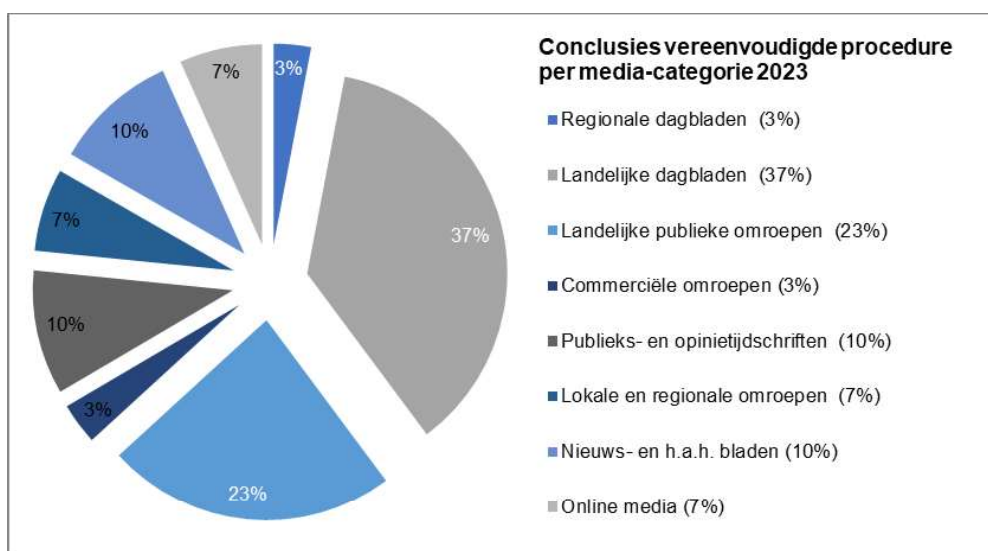
TOTAAL

37

waarvan: 1 tegen AD en Pointer gezamenlijk (2023/25), 1 tegen Omroep West en Bollenstreek Omroep gezamenlijk (2023/22), 1 tegen AD en Het Parool gezamenlijk (2023/8),

Daarnaast hebben de conclusies in de vereenvoudigde procedure – de conclusies van voorzitter/secretaris en de conclusies van de Raad na beroep gezamenlijk – betrekking op de volgende media-categorieën:

4. *Klachten in getallen*

In dit verslagjaar heeft de Raad 104 klachten ontvangen – een stijging van ruim 10% ten opzichte van het jaar ervoor - waarvan er 59 in behandeling zijn genomen.

45 klachten zijn niet in behandeling genomen, omdat klagers zich eerst nog tot het betrokken medium moesten wenden en zij hun klachten vervolgens niet hebben doorgezet. Bij navraag lieten 2 klagers weten dat de kwestie inmiddels was opgelost. 1 klager liet weten dat hij andere prioriteiten had en 2 klagers hebben hun klacht niet gehandhaafd omdat de Raad geen sanctiemogelijkheden kent. Daarnaast zijn 12 klachten niet doorgezet, omdat de klager (waarschijnlijk) geen rechtstreeks belang had, 4 omdat de Raad (waarschijnlijk) onbevoegd was en 3 omdat de betrokken media niet meewerken aan de procedure van de Raad. In 18 gevallen hebben klagers niet meer gereageerd op correspondentie van het secretariaat en is niet duidelijk geworden waarom zij hebben afgezien van de verdere procedure. Tenslotte heeft de secretaris 3 klachten terzijde gelegd, onder meer vanwege eerder misbruik van klachtrecht door een klager.

Verder heeft de Raad 3 herzieningsverzoeken ontvangen, alle afkomstig van de oorspronkelijke klagers.

De Raad heeft 34 conclusies genomen, die betrekking hebben op 25 verschillende media (zie het overzicht onder punt 3).

In 12 zaken werd de journalistieke handelwijze (deels) gegrond bevonden en in 14 zaken volledig ongegrond. In de overige zaken onthield de Raad zich van een oordeel, is de klacht niet inhoudelijk behandeld of was de Raad onbevoegd. In twee gevallen betrof het een afgewezen verzoek tot herziening (zie de tabel op pagina 32).

In de zaken waarin de journalistieke gedraging (deels) gegrond werd bevonden zijn 8 conclusies geheel dan wel in samenvatting gepubliceerd door de betrokken media.

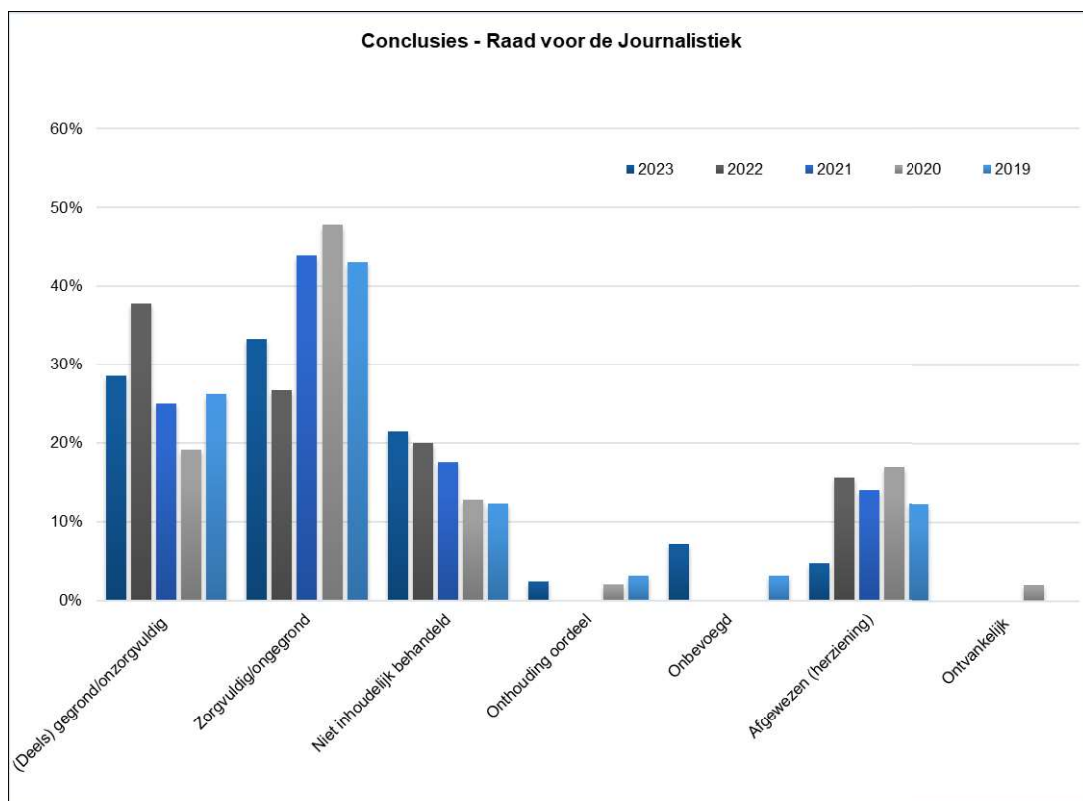
In 3 zaken zijn de media om hen moverende redenen niet overgegaan tot publicatie. In 1 zaak is de reden niet bij de Raad bekend.

Bovendien zijn volgens de vereenvoudigde procedure 22 klachten in eerste instantie afgedaan met een beslissing van een vice-voorzitter en de secretaris van de Raad.

In 6 gevallen tekende de klager vervolgens beroep aan, dat in alle gevallen ongegrond werd verklaard (een van deze beroepszaken is afgehandeld in 2024).

Nb. een van de in de tabel opgenomen beroepszaken heeft betrekking op een beslissing van de voorzitter en secretaris van 2022.

De beslissingen en conclusies in deze procedure worden overigens alleen ter kennisneming aan partijen gestuurd en niet gepubliceerd.

Nb1. De uitgesplitste percentages komen niet overeen met het totaal aantal conclusies per jaar, omdat in een aantal zaken een 'dubbel' oordeel is uitgesproken (bv. deels zorgvuldig en deels niet inhoudelijk behandeld).

Nb2. Het gaat hier alleen om de conclusies in zaken die volgens de normale procedure in behandeling zijn genomen. De beslissingen in de vereenvoudigde procedure – waarbij zaken in eerste instantie zijn afgedaan door een vice-voorzitter en de secretaris, waarna in enkele gevallen nog een beroep volgde – zijn hierin niet opgenomen.

Raad voor de Journalistiek in cijfers

	2023	2022	2021	2020	2019
Klachten					
Totaal ontvangen klachten	104	91	82	114	80
In behandeling genomen	59	64	59	77	51
- waarvan ingetrokken	2	1	0	3	3
Niet doorgezette klachten	45	27	23	37	29
Herzieningsverzoeken	3	5	10	7	8
- waarvan ingetrokken	0	0	0	0	0
Zittingen					
Aantal zittingen	14	*17	*18	15	14
Behandelde klachten	42	47	58	56	55
* in 2022 zijn 13 zittingen fysiek gehouden en 4 online (met horen van partijen)					
* in 2021 zijn 5 zittingen fysiek gehouden en 13 online (waarvan 6 met horen van partijen).					
Conclusies van de Raad					
Aantal conclusies	34	41	52	45	54
Geground/ onzorgvuldig	5	10	4	4	7
Deels geground/ deels onzorgvuldig	7	7	10	5	10
Ongegrond/ zorgvuldig	14	12	25	22	28
Onthouding oordeel	1	0	0	1	2
Onbevoegd	3	0	0	0	2
Niet inhoudelijk behandeld	9	9	10	6	8
Ontvankelijk	0	0	0	1	0
Afgewezen – herziening	2	7	8	8	8
Afgewezen – wraking	0	0	1	0	0
Conclusies vice-voorzitter/secretaris					
Aantal beslissingen	22	26	30	24	14
Evident niet tijdig ingediend	3	5	5	9	6
Evident geen belang	5	9	9	2	4
Evident onbevoegd	3	2	3	2	2
Evident ongegrond	12	12	16	13	5
Niet-ontvankelijk (misbruik van klachtrecht)	0	0	1	0	0
Conclusies in beroepszaken					
Ongegrond	7	4	9	9	4
Geground/deels geground	0	1	1	0	0
Totaal aantal uitspraken	63	72	92	78	72
Conclusies gewone procedure + vereenvoudigde procedure					
Nb. Het aantal uitgesplitste oordelen komt niet overeen met het totaal aantal conclusies en beslissingen per jaar, omdat in een aantal zaken een 'dubbel' oordeel is uitgesproken (bv. deels geground en deels niet inhoudelijk behandeld).					
Overige gegevens					
telefonisch verstrekte informatie	89	90	104	98	97
schriftelijk verstrekte informatie	128	124	135	89	115

5. *De Raad van binnen en naar buiten*

5.1 **Leidraad**

De Raad voor de Journalistiek beoordeelt naar aanleiding van een klacht over een journalistieke gedraging of daarmee journalistiek zorgvuldig is gehandeld.

De Raad baseert zich in zijn werk op de Leidraad, die beschrijft aan welke eisen journalistiek moet voldoen en daarmee aan iedereen – binnen en buiten het vakgebied – duidelijk maakt wat van journalisten en goede journalistiek mag worden verwacht.

Zelfregulering is belangrijk, zeker voor journalisten en ‘de’ journalistiek. Media spelen een belangrijke rol in de samenleving, op veel manieren en op een groot aantal platforms. Zij controleren gezag en organisaties, instituties en bedrijven. Ze spelen een belangrijke rol in het democratische proces. Goede journalistiek kan alleen in volle vrijheid en onafhankelijkheid worden verricht. Daar hoort verantwoording en transparantie bij. Zelfregulering is de beste manier om hier vorm en inhoud aan te geven. De Raad voor de Journalistiek is uitdrukking en instrument van die zelfregulering.

De Leidraad gaat uit van een paar belangrijke principes die eerder zijn vastgelegd. Goede journalistiek is *waarheidsgetrouw en nauwgezet, onpartijdig en fair, controleerbaar en integer*. Zij laat zich toetsen en gaat op open wijze om met opmerkingen, reacties en klachten. Daarbij volgt de Leidraad de herkenbare journalistieke weg: van idee, via research en registratie, tot publicatie, transparantie en reactie.

De Leidraad heeft als uitgangspunt dat iedereen die zich met journalistiek bezighoudt, verantwoordelijkheid dient te nemen voor de informatie die zij of hij verspreidt en de manier waarop zij of hij opereert. De journalistieke principes en uitgangspunten hebben in ieder medium en op ieder platform zeggings- en geldingskracht.

De Raad gaat ervan uit dat alle journalistieke organisaties en alle journalisten de in de Leidraad geformuleerde uitgangspunten herkennen, erkennen en aanvaarden. Bovendien nodigt de Raad iedereen die zich ook met journalistiek bezighoudt uit om de Leidraad als uitgangspunt te nemen. De Leidraad levert hiermee een bijdrage aan de verbetering van de journalistiek.

Journalistieke normen liggen niet voor de eeuwigheid vast en daarom beziet de Raad regelmatig of er aanleiding is de Leidraad aan te passen. De Leidraad kan worden aangevraagd bij het secretariaat van de Raad en [gedownload](#) via de website van de Raad.

5.2 **Publicatie conclusies**

In zaken waarin de Raad van oordeel is dat (deels) journalistiek onzorgvuldig is gehandeld doet hij de aanbeveling aan het betrokken medium om de conclusie integraal of in samenvatting te publiceren. Ten behoeve van de transparantie over de procedure van de Raad worden dergelijke publicaties sinds november 2016 gehecht aan de conclusie op de website van de Raad, behoudens in de gevallen waarin het desbetreffende medium aan de Raad laat weten hier niet mee in te stemmen.

In het verslagjaar zijn in de zaken RvdJ 2023/5, 2023/7, 2023/11, 2023/17, 2023/21, 2023/22, 2023/28 en 2023/29 de publicaties van de betrokken media te vinden onder de conclusie van de Raad.

5.3 Bijeenkomsten

In 2023 hebben vertegenwoordigers van de Raad actief deelgenomen aan c.q. zijn aanwezig geweest op diverse bijeenkomsten, zoals:

- Eindejaarsbijeenkomst NLPO
- lezing voorzitter van de Autoriteit Consument en Markt ter gelegenheid van het afscheid van NVJ-voorzitter R. Heddema en NVJ-bestuurslid R. Rogier
- Gesprek NLPO over een mogelijk AI-protocol
- Gastspreker project *Slachtoffers in de media* (een samenwerking van Fonds Slachtofferhulp en Hogeschool Utrecht)
- Paneldiscussie Juridisch PAO, Studiedag Onrechtmatige Perspublicaties
- Online gesprek met een OVSE-delegatie ter voorbereiding op het rapport *The Netherlands – Early parliamentary elections 22 November 2023 - ODIHR needs assessment mission report 18 – 21 September 2023*
- ALV Nederlandse Vereniging van Journalisten
- Festival van de Journalistiek, Beeld en Geluid Den Haag
- Redactiebijeenkomst FD
- Gesprek Commissariaat voor de Media over journalistieke kwaliteit
- Gastspreker NPO Traineeship, bijeenkomst ethiek

Daarnaast heeft de voorzitter van de Raad in het kader van het project *Pulse of Europe – Media trips to EU* een ontmoeting gehad met een groep journalisten uit Servië.

Verder hebben vertegenwoordigers van de Raad desgevraagd commentaar gegeven op diverse onderzoeken van studenten.

Ten slotte heeft de secretaris de jaarlijkse bijeenkomst van de AIPCE – een netwerk van onafhankelijke pers- en mediaraden in Europa – bijgewoond. Tijdens deze bijeenkomsten worden kennis en ervaringen uitgewisseld, wordt gediscussieerd over ethische kwesties en worden internationale ontwikkelingen op journalistiek gebied besproken.

Op de bijeenkomst in 2023 is de secretaris voor drie jaar gekozen als lid van de Coordination Committee, een commissie van drie personen, die zorgdraagt voor de dagelijkse werking en informatievoorziening van de AIPCE en eventueel tussentijds overleg met de leden organiseert.

5.4 Publicaties en optreden in de media

Verder heeft de voorzitter diverse blogs geschreven en meegewerkt aan een aantal andere publicaties:

- Christen Democratische Verkenningen – thema ‘Pers en politiek’
- NRC - Raad voor de Journalistiek komt critici tegemoet: advocaten moeten zich op de achtergrond houden
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *Gaza en het menselijk tekort van journalisten*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *Journalisten staan niet lang stil bij corona*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *Zie AI, maar zie vooral het publiek*
- NPORadio1 Dit is de Dag (EO) - *Hoe gaat kunstmatige intelligentie de journalistiek veranderen?*
- OneWorld – *Racisme in de media: waar kun je je klacht kwijt?*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *Wat de chatbot ook zegt, de journalist blijft verantwoordelijk*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *Grensoverschrijdende anonimiteit op de campus*

- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *Waarheid is niet het eerste slachtoffer in Oekraïne*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *'Kunstmatige intelligentie' zoekt intelligente journalisten*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *Cordon sanitaire in verkiezingstijd*

5.5 Europees onderzoek

Als onderdeel van fase vier van het EU-project 'Media Councils in the Digital Age' doet de secretaris onderzoek naar de sterke en zwakke punten van mediaraden in de Europese Unie.

In de meeste EU-landen is het van het grootste belang dat de media verantwoording afleggen via een systeem van zelfregulering waarbij de overheid geen bemoeienis heeft. Gegeven dat feit is het de vraag hoe mediaraden een solide basis kunnen bieden voor hun 'bestaansrecht'. Het doel van het onderzoek is om daartoe op grond van gesprekken met (ervarings-)deskundigen een set praktische aanbevelingen voor EU-councils op te stellen.

Een vergelijking van *best practices* kan niet alleen nuttig zijn voor de bestaande raden, maar ook voor organisaties/landen die overwegen om in de toekomst een mediaraad op te richten.

Het onderzoek moet resulteren in een rapport 'The relevance, authority and impact of EU media councils and how to improve this where necessary' (werktitel).

Het project loopt van 1 juli 2023 - 30 juni 2025.

Samenstelling Raad

Raad voor de Journalistiek

De Raad was in 2023 als volgt samengesteld:

Voorzitter

F. van Exter

Vice-voorzitters

mr. J.W. Bockwinkel (tot 24 augustus 2023)

mr. S. Djebali (vanaf 22 juni 2023)

mr. J.J. van Eck

mr. A.E. van Montfrans-Wolters (tot 28 november 2023)

mr. W.A.M. van Schendel

mr. M.V. Ulrici (vanaf 22 juni 2023)

Leden niet-journalisten

Deskundigen

S.A. Agterberg

dr. H.P. Groenhart

mr. N.A.M. van Herten

A. Olgun

M. Stenneke

Burgerleden

J. Hoogenberg

L.M. van de Langenberg MSc

drs. E.M.H. Lemaier

dr. J. Lutikhoud

Leden journalisten

mr. drs. W.L. Boersema (vanaf 1 oktober 2023)

L.C. Hauben

M.J.P.H. Josten

M. ten Katen

S. Kuijper

A. Pruis

H.P.M.J. Schneider (tot 5 juli 2023)

E.J. Schievink

drs. S.S. Sitalsing

F.G. Sijtsma MA (tot 5 juli 2023)

M. Thie

Secretarissen

mr. D.C. Koene – secretaris

mr. E.L. Hoefnagel – adjunct-secretaris (vanaf 1 december 2023)

Samenstelling Bestuur

Stichting Raad voor de Journalistiek

Het bestuur was in 2023 als volgt samengesteld:

Voorzitter

G.D. Roethof

Secretaris en plaatsvervangend voorzitter

M.M. Visch

Penningmeester

M. Veeningen

Leden

G.A.H. van Beuzekom

R. van Brakel

mr. T.L.W. Bruning

G.-J. Hoekman

J.W.H. Lemckert

D. van Luling

J.M.E. Schrier

H. Wolswinkel

Adressen

Stichting Raad voor de Journalistiek

Adres: Hogehilweg 6, 1101 CC Amsterdam
Telefoon: 020–31 23 930
E-mail: raad@rvdj.nl

Raad voor de Journalistiek

Secretariaat
mr. D.C. Koene, secretaris
mr. E.L. Hoefnagel, adjunct-secretaris
Adres: Hogehilweg 6, 1101 CC Amsterdam
Telefoon: 020–31 23 930
E-mail: raad@rvdj.nl
Website: www.rvdj.nl
X: [@RVDJ_NL](https://twitter.com/RVDJ_NL)
LinkedIn: [company/rvdj](https://www.linkedin.com/company/rvdj)

Uitgave

Stichting Raad voor de Journalistiek

Hogehilweg 6
1101 CC Amsterdam

Juni 2024